

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Anna Dziergawka

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Departamentu do Spraw
Wojskowych ppor. Ewy Romankiewicz

w sprawie **ppłk. rez. M. B.**

oskarżonego o czyny z art. 286 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniach 1 lutego 2024 r., 25 kwietnia 2024 r. i 27 czerwca 2024 r.,

apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 19 stycznia 2023 r., sygn. akt So. 12/22,

**I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia
oskarżonego ppłk. rez. M. B. od popełnienia zarzucanych mu
czynów;**

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa;

**III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz ppłk. rez. M. B. kwotę
3.840 zł (trzy tysiące osiemset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu**

**kosztów obrony w postępowaniu sądowym przed I instancją oraz
w postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Małgorzata Bednarek Paweł Kołodziejski Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	I KA 7/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		
Wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2023 r., sygn. akt So 12/22		
1.2. Podmiot wnoszący apelację		
☐ oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
☐ oskarżyciel posiłkowy		
☐ oskarżyciel prywatny		
☒ obrońca		
☐ oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
☐ inny		
1.3. Granice zaskarżenia		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
☒ na korzyść	☒ w całości	
		☐ co do winy

☐ na niekorzyść	☐ w części	☐ co do kary ☐ co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty				
<i>Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji</i>				
☒	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu			
☐	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
☒	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
☒	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
☐	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka			
☐	art. 439 k.p.k.			
☐	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
☒ uchylenie		☒ zmiana		
2. USTALENIE FAKTÓW W ZWIĄZKU Z DOWODAMI PRZEPROWADZONYMI PRZEZ SĄD ODWOŁAWCZY				
2.1. Ustalenie faktów				
2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
<i>Lp.</i>	<i>Oskarżony</i>	<i>Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi</i>	<i>Dowód</i>	<i>Numer karty</i>

2.1.1.1.	ppłk. rez. M. B.	Brak zamiaru popełnienia przez oskarżonego zarzucanych mu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 273 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (oba czyny)	Wyjaśnienia oskarżonego ppłk. rez. M. B. Zeznania świadka S. K. Materiały przekazane przez obrońcę oskarżonego za pismem z dnia 7 maja 2024 r.	112v-116v akt SN 137-142 akt SN 128-130 akt SN oraz teczka koloru pomarańczowego wraz z zawartością
2.1.1.2.	ppłk. rez. M. B.	Otrzymanie przez oskarżonego z A. w W. materiałów szkoleniowych i przygotowywanie się przez oskarżonego do egzaminu zarówno na ich podstawie, jak i materiałów własnych (oba czyny)	Wyjaśnienia oskarżonego ppłk. rez. M. B. Zeznania świadka S. K. Materiały przekazane przez obrońcę oskarżonego za	112v-116v akt SN 137-142 akt SN

			pismem z dnia 7 maja 2024 r.	128-130 akt SN oraz teczka koloru pomarańczowego wraz z zawartością
2.1.1.3.	ppłk. rez. M. B.	Logowania telefonu o numerze XXX użytkowanego przez oskarżonego w okresie od 2 października 2020 r. do 5 grudnia 2020 r. w różnych miejscach na terenie kraju (czyn 1)	Dane na płycie „[...]” z akt Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu o sygn. akt Sg. 7/23, przesłane za pismem Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Fabryczna z dnia 20 lutego 2024 r.	k. 73 akt SN

2.1.1.4.	pplk. rez. M. B.	Przedłożenie przez oskarżonego dokumentów w toku postępowania administracyjnego o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony, w tym zaświadczenia nr [...] o ukończeniu kursu pracowników ochrony fizycznej wydanego w dniu 14 listopada 2020 r. przez Prezesa Zarządu A. w W., a także wydanie przez Komenda Wojewódzkiego Policji we W. decyzji o skreśleniu oskarżonego z listy kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej w związku z prowadzonym wobec niego postępowaniem karnym (czyn 2)	Akta kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej M. B. z KWP we Wrocławiu nr 15539 (nr [...])	Teczka udostępniona zarządzeniem prokuratora Prokuratury Okręgowej w Świdnicy z dnia 15 marca 2024 r., sygn. akt [...] (k. 75-78 akt SN)
2.1.1.5.	pplk. rez. M. B.	Uprzednia niekaralność oskarżonego (oba czyny)	Informacja o osobie z Krajowego Rejestru Karnego	k. 121 akt SN
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
<i>Lp.</i>	<i>Oskarżony</i>	<i>Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi</i>	<i>Dowód</i>	<i>Numer karty</i>

2.2. Ocena dowodów				
2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
<i>Lp. faktu z pkt 2.1.1</i>	<i>Dowód</i>	<i>Zwięźle o powodach uznania dowodu</i>		
2.1.1.1. 2.1.1.2.	Wyjaśnienia oskarżonego ppłk. rez. M. B.	Sąd Najwyższy przyznał walor wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego złożonym na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2024 r. Oskarżony w sposób szczegółowy zrelacjonował okoliczności podjęcia decyzji o rekonwersji, nawiązania kontaktu z R.K. w celu odbycia kursu pracowników ochrony fizycznej, uzyskania od niego informacji co do możliwości uczynienia tego w sposób niestacjonarny, przygotowywania się do egzaminu i jego zaliczenia, a także złożenia pierwszych wyjaśnień przed prokuratorem. Depozycje oskarżonego znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka S. K. j oraz dowodach z dokumentów zgromadzonych zarówno przed sądem pierwszej instancji (rachunek [...] Centrum Zdrowia S.A. w L. z dnia 22 lipca 2020 r.), jak i przedłożonych w postępowaniu odwoławczym (materiały szkoleniowe otrzymane od R. K.), a także częściowo zeznaniach R. K. i M. M. , którzy potwierdzili, że kursantom były zwracane pieniądze za badania lekarskie. Dodatkowo R. K. nie zaprzeczył, iż poinformował oskarżonego o możliwości nauki w domu.		

2.1.1.1. 2.1.1.2.	Zeznania świadka S. K.	Zeznania świadka Sąd Najwyższy uznał za logiczne i wewnętrznie spójne. Znajdują one także potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności wyjaśnieniach samego oskarżonego, jak i dowodach z dokumentów w postaci materiałów, które oskarżony otrzymał od R. K. , rachunku za książkę pt. Broń strzelecka w przepisach prawa, czy też rachunku za badania lekarskie przeprowadzone w związku z odbytym kursem. Pomimo tego, że świadek jest dla oskarżonego osobą najbliższą jej zeznania cechuje obiektywizm przejawiający się w szczerym relacjonowaniu zdarzeń, na co wskazuje potwierdzenie okoliczności niewygodnych dla oskarżonego, jak chociażby pobytu nad morzem w czasie odbywania kursu. Ponadto z racji wykonywanego zawodu świadek ma pełną świadomość nie tylko grożącej mu odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, lecz także surowych konsekwencji dyscyplinarnych takiego postąpienia wynikających z ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 334 z późn. zm.).
2.1.1.1. 2.1.1.2.	Materiały przedłożone przez obrońcę oskarżonego za pismem z dnia 7 maja 2023 r. (k.128 akt SN)	Przedłożone przez stronę na okoliczność przygotowywania się do egzaminu oraz otrzymania materiałów w ramach kursu od R. K. . Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonego i zeznaniach świadka S. K. , Nie zaprzeczył im także świadek R. K. , który nie pamiętał czy przekazywał oskarżonemu materiały szkoleniowe i kazał mu uczyć się w domu. Dowody niekwestionowane przez strony.
2.1.1.3.	Dane na płycie „[...]” dotyczące telefonu o numerze [...] z akt Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu o sygn. akt Sg. [...], przesłane za pismem Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Fabryczna z dnia 20 lutego 2024 r.	Treść i forma dokumentów nie wzbudzają zastrzeżeń. Dane pochodzą od operatora telekomunikacyjnego. W aktach sprawy brak było tych informacji, a sąd pierwszej instancji opierał się wyłącznie na protokole oględzin płyty i notatce urzędowej. Dowód niekwestionowany przez strony.

2.1.1.4.	Akta kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej M. B. z KWP we Wrocławiu nr [...] (nr [...])	Dokumenty udostępnione przez Prokuraturę Okręgową w Świdnicy, pochodzące z postępowania administracyjnego. Niekwestionowane przez strony.
2.1.1.5.	Informacja o osobie z Krajowego Rejestru Karnego	Treść i forma dokumentu nie wzbudza zastrzeżeń. Dane pochodzą z systemu informatycznego KRK. Nie kwestionowane przez strony.
2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
<i>Lp. faktu z pkt 2.1. albo 2.1.2</i>	<i>Dowód</i>	<i>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</i>
1.	Załączniki do pisma Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Fabryczna z dnia 28 lutego 2024 r. w postaci płyt CD „[...]”, „[...]”, a także częściowo „[...]” w zakresie numeru [...] oraz kserokopii protokołu oględzin i kserokopii notatki urzędowej z dnia 25 marca 2022 r. (k. 70-73 akt SN)	Dane abonenckie numerów XXX , YYY, ZZZ, ŻŻŻ, ŻŻŻ i QQQ nie miały znaczenia z punktu widzenia ustaleń faktycznych w odniesieniu do oskarżonego ppłk. rez. M. B. , a kopie protokołu oględzin i notatki urzędowej znajdują się już w aktach sprawy na k. 44-45 i 46.
2.	Dokumenty udostępnione zarządzeniem prokuratora Prokuratury Okręgowej w Świdnicy z dnia 15 marca 2024 r., sygn. [...] za wyjątkiem akt kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej M. B. z KWP we Wrocławiu nr [...] (nr POF [...]) (k. 79-102 akt SN)	Dokumenty nie miały znaczenia z punktu widzenia ustaleń faktycznych w odniesieniu do oskarżonego ppłk. rez. M. B. , albowiem stanowiły głównie postanowienia o wyłączeniu materiałów i postanowienia w przedmiocie zarzutów stawianych R. K. w odrębnym postępowaniu. Co się zaś tyczy wyjaśnień R. K. składanych w charakterze podejrzanego w dniu 26 stycznia 2022 r. w sprawie o sygn. akt [...], to protokół z tej czynności znajduje się już w aktach sprawy na k. 19-23 i był przedmiotem oceny sądu pierwszej instancji.
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW I WNIOSKÓW		
<i>Lp.</i>	<i>Zarzut</i>	

3.1.	1. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i niespełnienie warunków respektowania zasady prawdy obiektywnej poprzez ustalenie, iż oskarżony działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 273 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w szczególności przez błędne uznanie za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego złożonych w czasie pierwszego przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym w tym jego przyznania się do popełnienia przestępstwa oraz przez odmowę przyznania wiarygodności późniejszym wyjaśnieniom oskarżonego złożonym w postępowaniu przygotowawczym i na rozprawie, oparciu ustaleń o zeznania świadka M. M. , odmowie wiarygodności zeznaniom R. K. , nie uwzględnieniu dowodu z paragonu za wykonane badania lekarskie, a także błędnym ustaleniom dokonany na podstawie dokumentów na k-9, 11-12, które miałyby wskazywać, iż w czasie obywatela kursu oskarżony wykonywał zadania służbowe poza jednostką wojskową; 2. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i niespełnienie warunków respektowania zasady prawdy obiektywnej poprzez ustalenie, iż oskarżony działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 273 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w szczególności przez błędne uznanie za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego złożonych w czasie pierwszego przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym w tym jego przyznania się do popełnienia przestępstwa oraz przez odmowę przyznania wiarygodności późniejszym wyjaśnieniom oskarżonego złożonym w postępowaniu przygotowawczym i na rozprawie, oparciu ustaleń o zeznania świadka M. M. , odmowie wiarygodności zeznaniom R. K. , nie uwzględnieniu dowodu z paragonu za wykonane badania lekarskie, a także błędnym ustaleniom dokonany na podstawie dokumentów na k-9, 11-12, które miałyby wskazywać, iż w czasie obywatela kursu oskarżony wykonywał zadania służbowe poza jednostką wojskową; 3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na treść tego orzeczenia, polegający na ustaleniu, iż oskarżony swoim zachowaniem zrealizował znamiona zarzucanych mu czynów karalnych z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 273 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; 4. obraza przepisów prawa karnego procesowego, mającego zasadniczy wpływ na treść wyroku art. 5 § 2 k.p.k., poprzez brak ustalenia, że w sprawie zaistniały nie dające się usunąć wątpliwości, które winny być ocenione na korzyść oskarżonego; 5. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 286 § 1 k.k., art. 273 k.k. i art. 272 k.k. poprzez uznanie, iż oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał ustawowe znamiona przestępstw w nich opisanych.	☐ zasadny ☒ częściowo zasadny ☐ niezasadny
------	--	--

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny

W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na nieprawidłowości w formułowaniu zarzutów apelacyjnych przez obrońcę oskarżonego, co słusznie dostrzegł prokurator w mowie końcowej. Skarżący podniósł jednocześnie zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego, błędu w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia przepisów art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. Tymczasem Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że zarzut obrazy prawa materialnego (w jego postaci z art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. odnoszącej się do kwalifikacji prawnej czynu) można postawić tylko wówczas, gdy skarżący nie podważa ustaleń faktycznych związanych z tą kwalifikacją (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 15 czerwca 2023 r., II KK 203/23, LEX nr 3724348 i przywołane tam judykaty). Z kolei uchybieniem pierwotnym w stosunku do błędu w ustaleniach faktycznych jest naruszenie art. 7 k.p.k. Jeśli zatem skarżący błędów w ustaleniach faktycznych upatruje w przekroczeniu swobodnej oceny dowodów, to winien podnieść wyłącznie zarzut obrazy art. 7 k.p.k., natomiast jego następstwa w postaci błędnych ustaleń faktycznych powinny zostać podniesione jako okoliczności świadczące o tym, że to uchybienie procesowe mogło mieć wpływ na treść wyroku, a nie jako odrębne zarzuty odwoławcze. Ponadto zarzut naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. nie może być stawiany łącznie z obrazą art. 7 k.p.k., gdyż naruszenie zasady *in dubio pro reo* możliwe jest jedynie wtedy, gdy sąd w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe i w sposób zgodny z art. 7 k.p.k. ocenił zgromadzone dowody, a pomimo tego z dowodów uznanych za wiarygodne nadal pozostają wątpliwości, które nie zostały rozstrzygnięte na korzyść oskarżonego.

Niezależnie od powyższych mankamentów apelacji rację należało przyznać obrońcy, że ocena dowodów dokonana przez sąd *a quo* miała charakter dowolny. W zasadzie wyłącznym dowodem, na podstawie którego doszło do poczynienia ustaleń faktycznych co do sprawstwa oskarżonego były jego pierwsze wyjaśnienia, w których przyznał się do popełnienia jednego z zarzucanych mu czynów, kwalifikowanego z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. Oskarżony w dniu 28 kwietnia 2022 r. wyjaśnił następująco: „Ja przyznaję się do popełnienia zarzucanego mi czynu. Kurs w rzeczywistości się nie odbył. Ja nie uczestniczyłem w tym kursie. Ja byłem u R. K. i on mi powiedział, że skoro jestem żołnierzem zawodowym to nie muszę brać udziału w kursie. Mi to pasowało. Ja otrzymałem od R. K. kwotę 400 złotych. On mi mówił, że to pieniądze za to że nie musiałem brać udziału w zajęciach strzeleckich. Ja te pieniądze przeznaczyłem na prywatne cele. Ja uzyskany dokument przedłożyłem do Komendy Wojewódzkiej Policji we W.. Ja bardzo żałuję tego co się stało. W tym miejscu podejrzany załączył «Zaświadczenie o ukończeniu kursu z dnia 14 listopada 2020r. nr [...]» (k. 68-68v). Przytoczenie tych depozycji *in extenso* w odniesieniu do stawianego zarzutu było niezbędne nie tylko dla podkreślenia ich lakoniczności, lecz także właściwej oceny późniejszego wycofania się z nich. Taka postawa procesowa oskarżonego obligowała bowiem sąd *meriti* do szczególnej ostrożności w ocenie tego dowodu. Tymczasem analiza zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że sąd pierwszej instancji nazbyt łatwo zadowolili się przyznaniem do winy w trakcie tego przesłuchania, nie zastanawiając się czego w istocie ono dotyczyło, czy wersja prezentowania na późniejszym etapie postępowania była racjonalna, konsekwentna, a także czy znajduje potwierdzenie w innych dowodach. Zasada swobodnej oceny dowodów oznacza bowiem odrzucenie reguły *confessio est regina probationum*. Oznacza to, że także przyznanie się oskarżonego do winy podlega ocenie sądu przez pryzmat zebranych w sprawie dowodów, logiki i doświadczenia życiowego.

Już tylko pobieżna analiza przywołanych wyjaśnień wskazuje, że owo przyznanie dotyczyło wyłącznie okoliczności przedmiotowych czynu. Oskarżony stwierdził bowiem, że wprawdzie kurs w rzeczywistości się nie odbył i nie uczestniczył w nim, lecz jednocześnie wskazał, że R.

K. powiedział mu, że skoro jest żołnierzem zawodowym to nie musi brać w nim udziału. W tym zakresie jego relacje pozostają spójne z późniejszymi wyjaśnieniami. Przesłuchany w dniu 8 czerwca 2022 r. nie przyznał się bowiem do żadnego z przedstawionych mu zarzutów, lecz podtrzymał swe pierwotne wyjaśnienia co do okoliczności samego czynu (k. 97v). Z kolei na etapie postępowania sądowego, zarówno przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym podkreślał, że nie miał świadomości co do niedopuszczalności odbycia kursu w sposób niestacjonarny. O takiej możliwości poinformował go R. K., co miało być spowodowane z jednej strony stanem epidemii COVID-19, a z drugiej wysokimi kwalifikacjami oskarżonego w związku z wykonywaniem obowiązków wojskowych, w tym na misjach bojowych. Otrzymał od R. K. materiały, z których miał się przygotowywać do egzaminu, który ostatecznie zaliczył (k. 185v-188, k. 112v-116v akt SN). Wyjaśnienia oskarżonego należy uznać za wiarygodne. Po pierwsze, w przedmiotowej sprawie brak jakichkolwiek dowodów, które wskazywałyby, że oskarżony posiadał wiedzę o formie w jakiej winny odbywać się zajęcia w czasie kursu pracownika ochrony fizycznej, czy też o ich rodzaju i wymiarze godzinowym. Niewątpliwie nie jest to wiedza powszechna, a kwestie te uregulowane zostały w akcie rangi podustawowej (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań w zakresie szkoleń i kursów potwierdzających przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomości przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia – Dz.U. z 2013 r., poz. 1688). Po drugie, w czasie kiedy oskarżony miał odbywać kurs rzeczywiście obowiązywał stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ogłoszony na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 491). Faktem powszechnie znanym było ograniczanie wówczas kontaktów międzyludzkich, wprowadzanie pracy zdalnej oraz zajęć i szkoleń w tej formie. W pełni racjonalnym było więc przekonanie, że tego rodzaju uproszczenia mogą dotyczyć także kursu, w którym zamierzał brać udział oskarżony. Po trzecie, zgromadzony materiał dowodowy istotnie potwierdza ogromne doświadczenie oskarżonego w zakresie posługiwania się bronią palną, technik strzeleckich, samoobrony i walki wręcz. Uczestniczył także w licznych misjach zagranicznych jako żołnierz zawodowy (k. 55-56, 74-88, 185v, 269-287, k. 115v akt SN). Niewątpliwie posiada więc umiejętności istotne z punktu widzenia pracownika ochrony fizycznej. W tej sytuacji nie sposób czynić zarzutu oskarżonemu, że zawierał R.K., a zatem profesjonalście dopuszczonemu do prowadzenia kursów pracowników ochrony fizycznej, który informował go o możliwości odbycia szkolenia w sposób uproszczony. Tym bardziej, że R. K. przesłuchany w niniejszej sprawie w charakterze świadka nie zaprzeczył, iż poinformował oskarżonego o możliwości nauki w domu i przekazał w tym celu niezbędne materiały dydaktyczne (k. 380). Po czwarte, oskarżony przedłożył materiały, które otrzymał od R. K., a z których przygotowywał się w czasie kursu. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w zeznaniach żony oskarżonego S. K. j, która potwierdziła, że mąż uczył się z tych źródeł do egzaminu. Wprawdzie materiały te zostały ujawnione dopiero w toku postępowania apelacyjnego, niemniej jednak oskarżony wspominał o nich już na rozprawie pierwszoinstancyjnej (k. 186). Sąd *a quo* w żadnej mierze nie zweryfikował wyjaśnień oskarżonego i nie zażądał od niego ich przedłożenia. Nastąpiło to dopiero przed sądem apelacyjnym. Sam fakt, iż kwestia przygotowania się do egzaminu teoretycznego w domu została podniesiona przez oskarżonego dopiero na rozprawie w dniu 3 października 2022 r. w ocenie Sądu Najwyższego nie świadczy o ewoluowaniu jego wyjaśnień, a niewielkiej dociekliwości organów ścigania na etapie postępowania przygotowawczego, czego najlepszym przykładem są pierwsze wyjaśnienia zacytowane na wstępie. Po piąte, oskarżony racjonalnie wyjaśnił także początkowe stanowisko procesowe, że kwota 400 zł, którą otrzymał na swój rachunek bankowy od R. K. była za to, że nie musiał brać udziału w zajęciach strzeleckich. Na późniejszym etapie postępowania konsekwentnie wskazywał, że był to zwrot za badania

lekarskie, za które zapłacił z własnych pieniędzy, co udokumentował przedłożonym rachunkiem z [...] Centrum Zdrowia S.A. w L. z dnia 22 lipca 2020 r. W tej sytuacji za w pełni wiarygodne należy uznać tłumaczenie, że w czasie pierwszego przesłuchania przed prokuratorem był zaskoczony i podał wersję, która wydała mu się najbardziej oczywista. Zwłaszcza, że od samego początku nie zaprzeczał, że zajęć praktycznych nie odbywał. Dopiero w domu w trakcie rozmowy z żoną ustalił za co faktycznie otrzymał pieniądze od R. K. . Wersję tę potwierdza nie tylko S. K., lecz także M. M. i R. K. , którzy zeznali, że kursantom zwracane były pieniądze za badania lekarskie (k. 23, 188v).

Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że wyjaśnieniom oskarżonego, w których nie przyznaje się do popełnienia zarzucanych mu czynów przeczą zeznania świadków T. M., częściowo L. K., M. M. , częściowo R. K. oraz dowody z dokumentów. Również i tej oceny tej nie sposób podzielić. Świadkowie T. M. i L. K. wskazywali ogólne zasady i procedurę rekonwersji w siłach zbrojnych i nie posiadali żadnej wiedzy na temat nieprawidłowości w trakcie kursów organizowanych przez A. w W., nie mówiąc już o świadomości oskarżonego w tym zakresie. Co się zaś tyczy zeznań świadka M. M. to istotnie potwierdził on fakt wystawiania zaświadczeń o ukończeniu kursów, które się nie odbyły, niemniej jednak wprost wskazał, że nie wie czy taka sytuacja dotyczyła oskarżonego. Co więcej, na rozprawie w dniu 3 października 2022 r. zeznał, że nie zna oskarżonego i widzi go pierwszy raz (k. 188v). Okoliczności te dostrzegł sąd *a quo*, niemniej jednak uznał je za nieistotne z uwagi na pierwsze przyznanie się oskarżonego, które jak wskazano wyżej dotyczyło okoliczności przedmiotowych czynu, a nie strony podmiotowej. W sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego nie pozostają także zeznania świadka R. K. , który nie kojarzył oskarżonego, nie był w stanie powiedzieć czy przekazywał mu materiały do nauki w domu, ani czy ten zdawał egzamin (k. 380). Niemniej jednak potwierdził, że takie sytuacje miały miejsce, co przyznał także świadek M. M.. Również dowody z dokumentów w żadnej mierze nie podważają wersji prezentowanej przez oskarżonego. Wręcz przeciwnie, część z nich potwierdza jego depozycje, jak chociażby rachunek za badania lekarskie czy też materiały przedłożone w postępowaniu odwoławczym, z których miał się przygotowywać do egzaminu.

Istotnym dowodem pozwalającym na ocenę wiarygodności wyjaśnień oskarżonego były zeznania S. K., do którego przesłuchania doszło po raz pierwszy na etapie postępowania odwoławczego. Potwierdziła ona, że mąż poszukując podmiotu prowadzącego kurs pracownika ochrony fizycznej w pierwszej kolejności kontaktował się z placówką mieszczącą się w L., a zatem w miejscowości, w której zamieszkują. Oznacza to, że oskarżonemu nie zależało na odbyciu szkolenia w firmie R. K. , a zatem korzystając z jego oferty nie kierował się możliwością uzyskania zaświadczenia bez spełnienia niezbędnych wymogów. Ponadto świadek zeznała, że mąż po powrocie ze spotkania z R. K. „powiedział, że jest zadowolony, bo nie będzie musiał jeździć na te kursy, bo ma takie kwalifikacje, że nie ma potrzeby, aby tam jeździć, a z części teoretycznej przygotowuje się z materiałów, które przywiózł”. Jej relacja wspiera więc konsekwentne wyjaśnienia oskarżonego, który od pierwszego przesłuchania utrzymywał, że informacja o braku konieczności uczestnictwa w zajęciach pochodziła właśnie od R. K. . Zeznania S.K-B. korespondują także z wyjaśnieniami oskarżonego w zakresie nauki do egzaminu z materiałów otrzymanych od R. K. , czy też zwrotu przez tego ostatniego 400 zł za badania lekarskie, za które oskarżony zapłacił ze swoich pieniędzy.

Reasumując, ocena dowodów dokonana przez sąd pierwszej instancji dokonana została z rażącą obrazą art. 7 k.p.k., czego konsekwencją było niezasadne przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności za zarzucone mu czyny. Zarzucone oskarżonemu przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., art. 272 k.k. i art. 273 k.k. mogą być popełnione wyłącznie umyślnie, przy czym pierwsze z nich z zamiarem bezpośrednim szczególnie zabarwionym (*dolus directus coloratus*), drugie

z zamiarem bezpośrednim, a trzecie zarówno z zamiarem bezpośrednim, jak i ewentualnym. W niniejszej sprawie nie udowodniono oskarżonemu wypełnienia znamion strony podmiotowej, skupiając się wyłącznie na okolicznościach przedmiotowych czynu. Tymczasem zamiaru nie można domniemywać. Sam fakt, iż oskarżony nie przeszedł szkolenia w sposób wymagany przepisami prawa nie oznacza, że miał świadomość, iż zaświadczenie nr 281/20 o ukończeniu kursu pracowników ochrony fizycznej wydane w dniu 14 listopada 2020 r. przez Prezesa Zarządu A. w W. poświadcza nieprawdę. O możliwości odstąpienia od zajęć praktycznych i przygotowania się do egzaminu w domu poinformował go R. K. , a zatem osoba zawodowo trudniąca się prowadzeniem kursów. Już powyższa okoliczności w zasadzie wyklucza możliwość pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności karnej w sytuacji, gdy brak jest jakichkolwiek dowodów wskazujących na to, iż znał on przepisy określające zasady organizacji kursów na pracowników ochrony fizycznej, w tym ich formę oraz zakres i rodzaj wymaganych zajęć teoretycznych i praktycznych. Tym bardziej, że oskarżony posiadał wysokie kwalifikacje w zakresie posługiwania się bronią, samoobrony czy walki wręcz, a na kurs zapisał się w okresie pandemii, gdy ze względów bezpieczeństwa powszechnie rezygnowano z zajęć bezpośrednich. Oskarżonemu w niniejszej sprawie nie można także czynić zarzutu z faktu, iż nie zapoznał się z przepisami regulującymi wymagania w zakresie szkoleń i kursów na pracownika ochrony fizycznej. Takie działanie może zostać uznane co najwyżej za lekkomyślność lub niedbalstwo, a zatem nieumyślną formę popełnienia czynu.

Wniosek

Obrońca oskarżonego wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i 3 poprzez uniewinnienie oskarżonego M. B. od zarzucanych mu czynów, uchylenie pkt 2 i 4-7 oraz przyznanie na rzecz oskarżonego od Skarbu Państwa zwrotu kosztów procesu – wynagrodzenia ustanowionego obrońcy z wyboru według norm przepisanych;
2. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

☐ zasadny

☒ częściowo zasadny

☐ niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Z przyczyn wskazanych w punkcie 3. zasadny okazał się wniosek o uniewinnienie oskarżonego od obu zarzucanych mu czynów. Brak było podstaw do uchylania zaskarżonego wyroku i przekazywania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy uzupełnił bowiem przewód sądowy, a nie zachodziły okoliczności wskazane w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU

1.

	<i>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</i>	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
	<i>Przedmiot utrzymania w mocy</i>	
1.	<i>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</i>	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
	<i>Przedmiot i zakres zmiany</i>	
	Zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że uniewinniono oskarżonego ppłk. rez. M. B. od popełnienia obu zarzucanych mu czynów.	
1.	<i>Zwięźle o powodach zmiany</i>	
	Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia doprowadziła Sąd Najwyższy do ustalenia, że wbrew stanowisku Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu oskarżony ppłk. rez. M. B. swoimi zachowaniami nie wyczerpał wszystkich ustawowych znamion przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 273 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	
5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		☐ art. 439 k.p.k.
	<i>Zwięźle o powodach uchylenia</i>	

2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	☐ art. 437 § 2 k.p.k.
	<i>Zwiężle o powodach uchylenia</i>	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	☐ art. 437 § 2 k.p.k.
	<i>Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia</i>	
4.1.		☐ art. 454 § 1 k.p.k.
	<i>Zwiężle o powodach uchylenia</i>	
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		

5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	
<i>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</i>	<i>Przytoczyć okoliczności</i>
6. KOSZTY PROCESU	
<i>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</i>	<i>Przytoczyć okoliczności</i>
II, III	W związku z uniewinnieniem oskarżonego należało po myśli art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. obciążyć Skarb Państwa kosztami procesu w sprawie, o których mowa w art. 616 § 1 k.p.k. Tym samym Skarb Państwa należało obciążyć uzasadnionymi wydatkami jakie poniósł ppłk. rez. M. B. z tytułu ustanowienia obrońcy, a które określono na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964 z późn. zm.). Ustalając ich wysokość w kwocie 3.840 zł Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, że ppłk. rez. M. B. korzystał z fachowej pomocy prawnej w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (5 terminów rozprawy, na których stawiał się obrońca, w tym na jednej z nich nie przeprowadzano czynności na jego wniosek) oraz w postępowaniu odwoławczym (3 terminy rozprawy, na których był obecny obrońca). Wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego nie zawierał oświadczenia o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata. Z uwagi na powyższe oraz na fakt, iż okoliczności określone w § 15 ust. 3 ww. rozporządzenia nie przemawiały <i>in concreto</i> za ustaleniem opłaty w innej wysokości niż odpowiadającej stawce minimalnej (§ 16 zd. drugie ww. rozporządzenia), to za podstawę zasądzenia zwrotu kosztów obrony w postępowaniu sądowym przed

	pierwszą instancją oraz w postępowaniu odwoławczym przyjęto § 11 ust. 2 pkt 5 i 6 w zw. z § 17 pkt 1 przywołanego rozporządzenia.
7. PODPIS	
Małgorzata Bednarek Paweł Kołodziejski Anna Dziergawka [J.J.] [ał]	